

הבתולים אינו מובלע בכותלי בית הרחם אלא כנוס הוא שם¹¹ כמופקד ומוצנע בתוך הכלי¹² וזה אינו אלא כפותח הכלי שיצא הרם מתוכו¹³ וגם אין איסור כמות שעשה פתח בנזף האשה לפי שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה¹⁴ שאין צריך לפתח זה כלל שיהא פתוח לפי שהבתולה נוחה לו יותר.

ואף להאומרים¹⁵ שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה מכל מקום זה מקלקל הוא שהבתולה חשובה מן הבעולה¹⁶ וכל המקלקלים פמורים¹⁷ ואף שלכתחלה אסור מדברי סופרים אף אם הוא מלאכה שאינה צריכה לגופה ומקלקל מכל מקום במקום מצוה לא גזרו חכמים¹⁸ ועוד שאיסור לפתוח פתח הוא משום [מ]תקן כלי כמו שיתבאר בסו' שבח"ח¹⁹ וכשאנו צריך לפתח זה אין זה תיקון כלל²⁰ ולא עשה כלום²¹ כמו שיתבאר שם²²:

רפא דיני זמירות ביום השבת וכו' ה' סעיפים:

א בשבת צריך להקדים לבא לבית הכנסת²³ יותר מכו"ש²⁴ כמ"ש בסו' תקכ"ט²⁵ ומכל מקום נוהגים לאחר יותר מכוולד משום השינה שהיא עונג שבת²⁶ ומכל מקום צריך לזוהר מאד שלא לעבור זמן קריאת שמע ותפלה אבל בימי החורף שהלילות ארוכים יכולים להקדים כמו בחול²⁷!

ב ונוהגים להרבות בזמירות של שבת²⁸ דהיינו שמוסיפים בפסוקי דמזרה למנוח השמים כו'²⁹ ואומרים נשמת אחר שירת הים³⁰ ומסיימין בו ישבתה³¹ ואח"כ מתחילין ויצר אור והכל יודוך ולא ארון ולא אשר שבת³² ובכל מקום ומקום לפי מנהגו³³ ומכל מקום אין כל זה חובה אלא רשות ואם רצה אינו אומר כלל³⁴ מלבד לאל אשר שבת שאף אם שכח לאומרו בתוך התפלה נכון לאומרו אחר התפלה³⁵ הואיל והוא מדבר בשבח השבת³⁶ ומכל מקום אם נזכר בתוך התפלה אפילו קודם שסיים ברבת ויצר לא יחזור לראש הברכה בשבילו הואיל ואינו אלא מנהג בעלמא³⁷ (והוא הדין שלא יאמר אותו לברו במקום שזכר כיון שאינו שייך שם³⁸):

ה מדר"ל מנהגים סי' לו. לבוש. מ"א מדר"ה ומסדרין.
 ז מ"א סוף סק"ב. וראה לקמן סי' רנ"ב לענין שירת
 צדריים.
 ו ראה מ"א סק"א. וראה גם לקמן סי' התקנ"ט סוף מ"ב.
 ז מ"א סוף סק"ב.
 ח מור ורמ"א.
 ט אור זרוע ה' שבת סי' עב אנת ד. רדכי משה סק"א.
 י לבוש.
 י' תנ"ס פסחים ק"ה, א ד"ה רבי יונה. אור זרוע שם. מור
 ולבוש.
 יא מור ולבוש.
 יב מור ולבוש.
 יג רמ"א.
 יד מ"א סק"ג. וראה שער הבבלי פ"ב סק"ג.
 טו מ"א שם ברע"ת האור זרוע שב"מ ורמ"א. וראה
 תהלה לדוד סק"א. הערות בשו"ע אדמו"ר ע' 184.
 טז ראה אליה רבה ס"ק יב.
 יז מ"א שם.
 יח ראה תהלה לדוד סק"א. ברי השלחן סי' פג סק"ה.
 יט ראה לקמן סי' תקפ"ב.

יז כתובות ה' ב ורש"י ד"ה מפקד קוד (הא').
 יח רש"י ק"ג, ב ד"ה מהו דתיבא.
 יט רש"י כתובות שם. וראה גם לקמן סי' שבת סל"ג.
 כ ראה תוס' ג, ב ד"ה ואם להוציא.
 כא כדלעיל סי' רעה ס"ג וש"נ.
 כב נגזר שם ה', ב ורש"י ד"ה ואת"ל ב"ה וצ"ז ס"ב.
 כג משנת קוד, רע"ב.
 כד תוס' כתובות שם ד"ה אם.
 כה סל"ב וש"נ.
 כו ראה רש"י ק, א ד"ה פגור. וראה מ"ב נעונים. וגדיל
 תורה (ג, י) ה"כ ע' תרב.
 כז ראה מ"ב פ"ב ה"ב.
 כח ורש"י עיר. וראה שם: אלא שיש לגזור שגמא יתבון
 לפתח ומשום צנור לא גזרו (משא"כ כאן בבתולה).

סימן רפא

א מור ולבוש.
 ב מ"א סק"א.
 ג מ"ה. וראה שם סוף מ"ב.
 ד מרדכי רמז שצ"ח. רמ"א.

הלכות שבת רפא-רפב

רעט

ג ויש להאריך ולהגיע בניגון הזמירות של שבת^ט כשביל כבוד היום^כ ואין למהות בש"ץ שמאריך בהם בניגון אע"פ שהמוחה מתכוין משום בטול תורה ומכל מקום לא יאריך יותר מדאי כדי שיאכלו קודם הצות היום^{כא} כמו שיתבאר בס"י רפ"ח^{כב}:

ד וכל זה בניגון שיש בו נעימה כעין שעושיין בפסוקי דמרה אבל לא כמו המשוררים האמריכים בשרי ומפרידים תיבה מהברתה וכבר הפליגו הקדמונים בנגותם^{כג} (עין ס"י נ"ג^{כד}):

ה כשמגיע כנשמת לולך אנתנו מודים לא ישעה שם כמו במודים שאין לשחות אלא במקומות שאמרו חכמים^{כה} כמו שנתבאר בס"י קי"ג^{כו}:

רפב קריאת התורה והמפטיר וכו' כ' סעיפים:

א כבר נתבאר בס"י קל"ה^א שמשעה רבינו תקן להם לישראל שיהיו קורין בספר תורה^ב חמשה גברי ביו"ט וששה ביום הכיפורים וז' בשבת^ג בשביל המעלה והקדושה ויתרה שיש בכל אחד על חבירו הוסיף בו איש אהר"ד.

ואם רצו להוסיף על מנין זה יכולים להוסיף^ד כמו שירצו ולא היתה התקנה אלא כדי שלא יפחתו ממנין זה ויש אומרים^ה שכיו"ט אין מוסיפים על ה' כדי שלא יהא שוה עם יום הכיפורים ושבת אם יקרא בו ששה או שבעה וכן ביום הכיפורים אין מוסיפים על ששה שלא יהא שוה לשבת^ו והסברא ראשונה עיקר^ז ואעפ"כ נהגו במדינות אלו כסברא אחרונה ביום הכפורים ובכל יו"ט מלבד בשמחת תורה^ח שהכל רוצים לעלות לתורה^י וסומכין על סברא הראשונה שהיא עיקר וגם ביום הכיפורים ובכל היום^{יא} אין המפטיר מהמנין^{יב} כמו שיתבאר י"ד:

ב ויו"ט שחל להיות בשבת לדברי הכל מותר להוסיף כמו בשבת בלבה^{יג} ויום הכיפורים שחל להיות בשבת טוב שלא להוסיף מפני שסיומי מנין העולים מכוונים שמוסימין בדברי כפרה וכפר בעדו וכו' וכן כולם ולכן טוב שלא לשנותם^{יד}:

ג יש מי שאומר^{טו} שלא התירו להוסיף על מנין הקרואים אפילו בשבת אלא בזמן

יט אור ורוע שם ס"י מב את ג רמ"א.

כ ראה לקמן סי' תקכ"ט מ"י.

כא רמ"א מאור ורוע שם.

כב סעף א.

כג מ"א סק"ד.

כד ראה שם ס"ד. ס"י ג סוף ס"ג.

כה רבינו זיגה מ"ה וברכות (כד, א) ד"ה הבורע.

ש"ע ס"א.

כו סעף ג.

סימן רפב

א סי' זה בשוע"ר לא הגיע לדינו, וראה מ"א שם בתחילת סי' לקמן סי' תפח ס"ה.

ב ירושלמי מגילה פ"ד ה"א. הובא בר"ף מגילה (ג, א). וראה מ"א רס"י קלה שגם מנין העולים הוא מותרתה.

לענין יו"ט ראה גם לקמן סי' תפח מ"ה. ולענין ר"ה שחל בשבת י"ד פרישתו ראה לקמן ס"ג.

ג משנה מגילה כב, א. רמב"ם הל' תפלה פ"ב המ"ג. שו"ר.

ד ראה מגילה כב, ב. לבוש ס"א.

ה משנה מגילה כב, א. משמעות רש"י שם ר"ה ואין

מוסיפין. רמב"ם הל' תפלה פ"ב המ"ג. שו"ת מהר"מ

(פראג) סי' קי. מור ורמ"א ס"א.

ו לבוש שם.

ז משנה שם. רמב"ם שם. מור וכו' ד"ה אין פותחין.

ח לבוש שם. וראה ע"ז לעיל סי' רפג ס"א.

ח ר"ן רפ"ג דמגילה (יב, ב) ד"ה מתני' בשם אחרים.

ט רמ"א ס"א בשם ויש אומרים.

יט ראה ר"ן שם. לבוש ס"ב.

י דרכי משה אות א.

יא רמ"א ס"א.

יב ראה רמ"א סי' תרכ"ט. לבוש שם.

יג רמ"א סוף ס"א.

יד סעף יא.

טו לבוש ס"ד. מ"ז סק"א. מ"א סק"ב.

טז מ"א שם בשם קצת גדולים.

יז שו"ת תשב"ץ ח"ב סי' ע. עולת שבת סק"ג. מ"א

סק"א.